

L

L

T

DECEMARI CATOLIC MALLORQUIN

Any XI Núm 406
ARTA 30 Septembre 1927.

DEU I PATRIA

PREUS
Artá, i comarca any 4 Ptas.
A fora id 6 »
Extranger id 10 »

L'illa blanca

Així hi ha qui anomena l'illa germana, Menorca, i de bon de veres li escau aquella denominació, ja que blanques, blanquíssimes són les cases en tots els seus pobles i ciutats, blancs són els seus carrers, així en les fatxades que són emblanquinades sovint, sovint, com el sòl del carrer que és de sauló blanquinós d'una reverberació tal que enlluerna al vianant poc acostumat a tal albura. Blanques són les cases de camp fins a damunt les teulades, com heu són també les parets dels camins i divisòries de finques que s'emblanquinen anyalment. I les ànimes dels menorquins són també blanques, càndides, pures; de tal manera que sembla que en elles s'hi troba reflexada la blancor del paisatge menorquí.

I aquest albura atreu, i el qui arriba a la més oriental de les Balears, s'hi sent prest amador de la blancor i amb ella de l'higiene corporal i domèstica a les quals els menorquins reudeixen culte fervent, i això constitueix un altre dels atractius de l'illa germana. Les cases són sempre endressades, netes com a patenes. Podrà ser pobre el mobiliari, però sempre té la casa aspecte de ser habitada per gent preocupada totalment del confort familiar. I efectivament, la dona menorquina no treballa en el camp, i té per única preocupació fer atractiva i agradosa la seua persona i la seua casa, a l'agencament de les quals dedica la major part del temps del dia. El caràcter dels menorquins és franc reposat, amic de la tranquil·litat doblement que'ls de l'illa de la calma, qui en tenen l'anomenada; no té grans preocu-

pacions, ni ambiciona grans riqueses, ni enveja les grans fortunes. És aconortat i posa la seua aspiració en tenir un passament, en anar tirant i menjem avui i ja hu veurem demà..

La terra de Menorca és de difícil treballada per ésser en general prima i trobar-se la roca a tres dits baix d'ella; però tal volta mateix pel motiu d'ésser poc permeable el subsòl, conserva en tal grau els adobs i la potència productiva, que al tenir aigua suficient dona cullites fabuloses de cereals. Altra prova d'aquesta afirmació, és que durant l'estiu, les terres de secar se veuen convertides en vertaderes mortes aont les classes pobres hi conreen un hort que les dona tomàtiques, pebres, melons i patates per consum de tot l'any.

Mes l'aspecte panoràmic del camp menorquí és en general pobre i monòton; li falta la totalitat que li darien els arbres, si les forestes tramuntanades iveruals permetessen la seua existència. Proves s'en han fetes; en punts un poc gordats del vent s'hi veuen alguns figuerals, mes casi tots raquítics, girats a mitjorn i pentinats en tota la part girada a tramontana, que no sol arribar els fruits a port. I no vol dir que no tenga els seus vergers d'una vegetació exuberant, com les més verdes hortes mallorquines. Aquests vergers estan en els barrancs, que abunden molt a Menorca i proveixen de variada i riquíssima fruita a sos fills. Cal citar, entre els molts que s'hi troben, el de Ca l'Ampurté a Alahor, el de la Vall i d'Aubranca a Mit-

jorn i el de Aljandar a Ferreries que, además de sa rica fertilitat, són dignes de la visita del turisme, que aconortat en veure les poblacions deixa de visitar els baranes aont hi ha per admirar els més bells panorames.

La terra de Menorca está en mans de pocs propietaris, que tenen just, just, els obrers precisos per conrar lleugerament una tercera part de cada finca; i d'aquí l'escassés de treball agrícola, la crisis de l'agricultura i la necessitat de dedicar la major part dels braços a l'indústria.

D'exploacions industrials se n'han fets molts d'ensais, però úticament la de calsat ha pogut florir i encare sol sufrir sovint, com a e mateix passa, crisis tremendes. Els menorquins, sofreixen amb confort mansa, les penalitats d'aquestes crisis i sols en cas de vertadera penúria solen determinar-se a emigrar e sent el punt de refugi preferit dels emigrants els barris algerins Fort-de l'Eau i Maison Carrée.

Menorca, la germana menor, l'illa blanca, en la qual les varies denominacions que hi passaren, li han deixat un bany de cultura externa que la fa encara més agradosa i estimable, és molt poc coneguda dels mallorquins. Perqué les grans societats ciutadanes no organisen excursions per facilitar als mallorquins l'arribada a Menorca? Perqué no se augmenten els medis de relació entre les dues illes, abaratint el cost del viatges en certes temporades de l'any?

Seria aixó fer una obra de germanor i donat el desitg de conèixer-la que aquí existeix l'éxit és molt probable.

A.F.

Les Obreres de St. Josep

TARDA LITERARIA

Novament la benemèrita Associació d'Obreres de St. Josep, ha organitzada la festa literària que cada any a final d'estiu ja té per consuetud celebrar.

El gallard local de la Associació s'omplí de gom en gom molt abans de l'hora senyalada, haguent-se d'ocupar els passadissos i tot. La concurrència era molt selecte.

Ocupà la presidència el Rt. Sr. Rector D. Juan Rubí acompanyat del Notari D. Lluís Pascual, el Mnístre de la T. O. R. D. Antoni Blanes, D. Rafel Q. Blanes, la Junta de l'Associació d'Obreres i algunes persones més.

Tot seguit se cantà el tan escaient Himne a St. Josep en que sol donar-se principi a tots els actes. El bessó de la festa fou el discurs que digué Dª Margalida Estelrich, Directora del Col·legi de la mateixa entitat, amb la paraula fàcil i franca que a ella tant li escau. Feu història de les vetlades que anyalment ve celebrant l'Associació i recordà com sempre feu desig del seu Director que se celebrassen sempre just amb elements propis, sense intervenció d'estrany, com així ve fent-se. Descriguent una bella i ben apropiada alegoria aprofità l'ocasió per dir a les senyores que cal fer recó per la Patria nova, el cel, i per això les pregà que al revisar ses robes, pensin que les que ja no són útils per dur els membres de sa família pels cops d'arua o per passats de moda, les posin en mans de les obreres de St. Josep que les sabran aprofitar per arreglar-ne vestits que cauran molt bé an els seus pobres. També recordà als senyors que en la llimosna dada a les Josefines tendran uns diners colocats en el banc del cel que les donarà un tant per cent molt crescut. Acabà donant les gràcies a tot el poble per tot quant ha fet, fa i farà a favor dels pobres.

D^a Margalida rebé grans aplaudiments al finalisar son discurs, com també en rebé molts per la bella poesia *La bovereta* original seua que fou magistralment declamada per la Sta. Margalida Blanes. L'insistència en els

aplaudiments l'obligà a repetir-la, i avui honram les nostres columnes amb sa publicació.

També se recitaren *El Rei* d'En Joan Alcover per Na Maria Fca Pascual; *Jocs de nins* de Na Maria A Salvà per N'Antònia Blanes i *Lo fila, dor d'or* d'En l'erduguer per N'Antònia Esteva. També representaren la xistosa comedieta en un acte *Las de Ortiguera*, les Stes Margalida i Aina Blanes, Antònia Esteva, Concepció Massanet i Maria Antònia Blanes. Totes reberen forts aplaudiments.

El tan simpàtic com ben avengut chor de Sta Elisabet cantà molt bé les pessets *Cant de breçol*; *Somnia* a dues veus; les sardanes *Catalunya i Cantem Cansons*; *Una carçó teixiré i Aubada*.

La concurrència quedà molt satisfeta, i suposam que les Obreres també perque la capta donà molt bon resultat.

Que molts anys.

LA BOVERETA

L'auja porta l'alegria
a la serra i comellar;
Canten l'himne del nou dia
el cel, la terra, la mar.

Es de la Illa daurada
el paratge llevanti;
la boira fuig engegada
per l'estel del demati.

Com monstruosa tortuga
el Cap Vermei, atrevit,
sembla, a l'ànima poruga
gran fantasma de la nit.

Encara és més formidable,
desde el cim, l'acantilat!
abaix, l'abisme insondable,
i per tot, l'inmensitat!

L'esglaiadora bellesa
el cor deixa defallit!
a davant tanta grandesa
se sent l'homo tant petit!

Té, al claretjar l'aurora,
aquell fonçal imponent
que rosada llum colora,
visió d'encantament.

¿Qui pot fer tals meravelles
de celatjes i colors?
El que creà les estrelles,
el Deu dels nostres amors.

Or i perle de rosada
el seu bras omnipotent
escampa dematinada
del levant fins al ponent.

La terra tota agràida
exhala flairós perfum;
surt el sol donant la vida
amb ses onades de llum.

Per arboreses i auzines,
per los pins i tamarells,
refilant, canten matines,
rebenta gorga, els aucells.

Los ascolta embadalida
fent llatra, ran del torrent,
una pagesa garrida
banyada pel sol ixent.

Joveneta, casi nina,
bé prou que se fa mirar,
no n'hi ha cap de fadrina
que s'hi paga comparar.

Modesta, con la violeta
primerenca de l'Abril,
és tan airosa i tan dreta
com el fasser més gentil.

Boca vermella, riolera
com fraula madura té,
i els ulls i la cabellera
com les mores del batzè.

Be li escaurien devora
manses ovelles i anyells,
mes la volten a tot hora
corpulents bous i vadells.

Mentres tant que los pastura
qualcun la mira fit, fit,
com si volgués sa hermosura
retratar dins s'ull humit.

Altres ulls també la miren;
peró són d'un cassador,
ulls qu'enamorats suspiren
plens de criminal amor.

Ja diu el jovent del poble
fent rot-let o fent estol
que l'ha ullada un senyó noble
que a tot'ultrança la vol.

El'la asseguda costa
per havé acabats els brins,
estant enfora el mig dia,
un sanaió d'els més fins.

I cosiat tot'afanyada
del jove no s'ha adoniat
quant, de sopte, retgirada,
el se veu al seu costat.

El cassador li proposa
lo qu'ella sap refusa.
—Si no he d'esser vostra esposa,
Senyor, feis-vos ben llà.

La resolta boyseta
més el foc va desxondir
i demana la pobreta
a Deu que la deixi fogir.

L'agulla de cosir lladres
li servirà d'esperó ..
Per escapar més de quatre
l'arranca del sanaïó

I cavalcant falaguera
al dors del vadell més brau
va passar la torrentera
com un llamp... Adeu ciau.

Margalida Estelrich.

De Son Servera

Sembla que aque sta vegada ha arribat l'hivern que pareixia que no havia d'arribar mai. Diumenge dematinada va fer una brusca que fou el comensament de les plujes; dilluns tornà provar de brusquetjar de bon deveres i avui dimecres ha fet una bona saó que ja feia molt de temps que els contadors la desitjaven.

Casament. Antoni Servera (a) Chinnet amb Maria Nebot (a) Monja. Deu les dó molts d'anys de vida per poder estar plegats.

Morts. Madona Maria Bibiloni (a) Carlos com també L'amo'n Biel Aguiló (a) Camunyes d'un cólic miserere. Al cel sien tots dos.

Nota. S'han acabades les obres del teatre que s'ha construït en la Avenida del Ferrocarril propietat de D. Miquel Nebot (a) Lau i Companyia. En el n^o que ve darem detalls de les dependències i del programa amb que se extrenarà dit teatre com també el dia de s'inauguració que creim que serà dins el Desembre.

Corresponsal

Ordres sagrades

Entre els qui reberen ordes de mans del Bisbe de Mallorca la passada setmana hi figuren D. Josep Fuster Forteza de la nostra vila, el qual rebé el diaconat. També rebé l'orde de Diaca l'altre fill d'Artà Fra Sebastià Ginard Ferragut T.O.R. Veim també en la llista alguns franciscans ben coneguts en la nostra vila que són: Diaques: Fra Rosselló i Fra Alorda i Tonsura i menors Fra Morro,

Fra Antoni Moll, Fra Fiol i Fra Server. Rebin tots la més coral enhorabona.

DE CANOSTRA

DEL TEMPS

Per fi ha vinguda la pluja tant desitjada i en quantitat ben suficient per lo que se necessita. Dilluns dematinada se posá a brusquetjar primet, primet i ho feu tot el dematí, heí torná el dimars de capvespre i seguí el dimecres dia i nit. La pluja és estada d'aquelles penetrants que la terra absorbeix tota i produeix bona savó. Gràcies a Deu, que així se podrán emprendre les feines precises per la próxima sembra. El temps s'ha refrescat molt.

CAMVI D'HORA

Demá vespre dia 1 serán atrassats una hora tots els relloges que segueixen l'hora oficial, tornant així a la normalitat.

REPATRIATS

Demá dissapte són esperades a Palma les Companyies expedicionàries de Palma i Inca, repatriades del Marroc. Se les prepara una entusiasta rebuda.

ESTAT SANITARI

No hi ha epidèmies. Entre els malalts de gravetat hi ha l'amo'n Gabriel Brunet, pare de Sor Antònia Superiora de les monjes de la Caritat de la nostra vila, al qual li foren administrats els Sants Sagraments, el dia 24 dematí.

—També fou combregada el dia 26 a vespre la madona Catajina des Verger. Deu les assistesca per la part que més conveuga.

DIFUNTS

Dia 21, d'aquest més a les

5 i mitja del capvespre entregá l'ànima a Deu després d'haver rebuts els Sants Sagraments Dª Maria Nebot Massanet (a) Sa Madona de Sa Font, mare política del nostre amic l'amo'n Jaume Nicolau (a) Raspai. Tenia 89 anys d'edat. Sa llarga vida fou passada en la pràctica de les virtuts tan escaientes en les antigues mares de família de la nostra pagesia i en la pràctica de la religió. Deu haja premiada sa virtut amb la Gloria celestial i rebi sa família l'expressió del nostre sentiment.

—També morí dia 23 a vespre l'amo'n Miquel Gili Ginard (a) Comuna de na Pinzella a l'edat de 71 anys, després de rebuts els Sants Sagraments. Deu doni a sa família molts d'anys de vida per pregar per ell i rebi el nostre condol.

OBSEQUI

El president de la Cambra Provincial de Comerç de Palma nos obsequiá amb un exemplar de les «Memorias» que la Cambra editá dels treballs realitzats per la mateixa en 1926 i la comercial i Estadística del mateix any. Agraïm l'obsequi.

ASSAMBLEISTA ARTANENC?

Segons la premsa de Palma se diu que, en representació dels Ajuntaments formarà part de l'Assamblea nacional D. Pere Morell Oleza, dels Olors.

INDULT

En el Decret de indult quel Govern publicá heí ha quedat comprés el periodista i misser artanenc D. Jeroni Massanet, qu'havia estat condemnat per escrits publicats en «La Vanguardia Balear» Mos n'alegram.

REPARTIMENT

Aquesta setmana passada, dia 22 se distribuïren les papeletes amb el repartiment de consums per utilitats i inquilinat. Se donaren deu dies per reclamar.

CAMION NOU

L'ha adquirit pel seu ús particular el comerciant de la nostra vila l'amo'n Pep Piña (a) de ses Pepes. Deu li dó salut per usar-lo i poques averries.

Religioses

PARROQUIA

Diumenge qui ve, essent primer diumenge de més hi ha la comunió general pels associats del Sagrat Cor de Jesús i Festa del Rosari. Aquest és resat solemniament i amb exposició matí i vespre tots els dies del més.

CONVENT

Diumenge comensen les Co-

ranta Hores dedicades a St. Francesc d'Assís. Les quals acabaran el dimars festa del Sant Patriarca. Predicarà el Trí-dua el P. Company T.O.R. Hei haurà sermó cada vespre i al Ofici just el diumenge i el dia de Sant Francesc; en aquest dia hei haurà també Comunió general pels Terciaris.

FULLS D'ESTAMPES

N'hem rebut un bon sortit.

Preu d'are

Una pesseta cada full

Mercat d'Inca

Bessó (quintà) 150'00 pesetes.
Blat (cortera) 27'00 Id.
Xeixa a 28'00 id.
Ordi mallorquí a 14'50 id.
id. Forasté a 14'00 id.
Civada mallorquina a 13'50 id.
forastera a 13'00 id.
Faves veyes i cuitores a 27'00
.id. mal cuitores a 26'00
Id. pel bestia 00'00.
Maiz a 34'00 100 kg.
Porcs grassos 0'00 arrova
Gallines

AGENCIA DE ARTA A PALMA
I VICEVERSA DE

ANTONI GILI (A) COMUNA
Y

B^{ME}. FLAQUER (A) MANGOL

SERVICI DIARI EN PRONTITUT I ECONOMIA

DE PREUS

ENCARREGS A DOMICILI

Palma -- Banch de S'oli, 24

DIRECCIO Artá-Can Mangol, Angulo

• -- Can Comuna Gentro

GRANJA BARCNO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM DE RAÇA
CUNIS, COLOMS, ALIMENTS ESPECIALS
PER POLLS, I PONEDORES, INCUBADO-
RES; ANELLES. PLANS I CONSULTES
* * * CONSELL-MALLORCA * * *

ALMACENES MATONS

DE

RAFAEL FELIU BLANES

CALLE DE JAIME II n.º 39 a 149

Palma de Mallorca

SASTRERIA PARA SEÑORA

Y CABALLERO

ARTICULOS Y NOVEDADES

PARA VESTIR DE TODAS CLASES

Eusaimades i panets

En lloc se troben millós que a la

PANADERIA **Victoria**

ES FORN NOU

DEN

Miquel Roca Castell

A sa botiga hei trobaren sempre pans
pane's galletes, bescuits, rollets, i tota
cast i pasticeria.

TA MBE SE SERVEIX A DOMICILI

Netedat, prontitut i economia

DESPAIG:

Carrer de Palma 3 bis. ARTA

EN JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá i Palma i hei
va cada dia.

Serveix amb prontitut i seguredat tota
classe d'encarregs.

Direcció a Palma: Harina 8. An es cos-
tat des Centro Farmacèutic.

Artá: Palma n.º. 5

Tienda Vicens
PRECIOS FIJOS Y MUY REDUCIDOS

EN y toda classe
de
Merceria comestibles
Perfumeria

SE VENDEN MAQUINAS DE COSER

PEAFF E IMPERI

y toda clase de instrumentos

J.V. CALLE DE A. BLANES 36

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (A) TERRES

A cada arribada de tren van a l'Estació.

Tenen servici combinat amb el Ferrocarril.

Excursions a Ses Ceves, Calarratjada i demé
punts de Mallorca a preus convenguts.

DIRIGIRSE:

Carré d'En Pitxol n.º 8.

Id Son Servera n.º 29

ARTÁ.

NAUMAN
MAQUINAS PARA
COSER Y BORDAR

La Fábrica más grande de Máquinas
para coser y bordar del continente.

(MARCA ALEMANA)

DEPOSITARIO EXCLUSIVO EN ARTA

CAN GANANSI